

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIJA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”
INSERTII
se primesc după tarif la Administratiia ziarului și la toate agentiiile de publicitate.

Abonamente:
un an . 520 Lei
6 luni . 260 Lei
3 luni . 130 Lei

2 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Inconștienții politice de partid

Arad, 29 Iulie.

Readucerea la cunoștința publică decretelor pentru aplicarea parțială stării de asediu are, desigur, un țeles. Departe de a face cor cu cea cari, — fie că vor să câștige simpatia publicului prin sistemul vechiu ieftean de a face opoziție cu orce țel unui guvern, orcare ar fi el, fie pentru alte motive nemărturisibile, — înțeleg violent acest act al autorității militare, noi ne simțim datorii să pătrundem mai adânc în cercetarea lucrurilor.

Ca organ de publicitate creat aci a graniță având drept scop exclusiv părarea intereselor românești împotriva tentativelor dușmane și luminaarea tutuilor cetățenilor asupra datoriilor lor către patrie, ne simțim obligaiți să completăm și să explicăm, după puterile noastre, documentul concis și proza rece a oficialității.

Punând în legătură declarațiile ministeriale asupra situației interne cu stiriile externe cari ne sosesc din nemijlocitate vecinătate, adevărul se evidențiază dela sine. Țara noastră, în care liniștea și ordinea domnește pe toată întinderea ei, este amenințată de o primejdie din afară. Propaganda sovietică, intrată într-o nouă fază prin înființarea „internaționalei țărăniște” dela Moscova, se află în toiul ei. Noua ofensivă comunistă are, de data aceasta, scopul limitat și precis de a sparge frontul ordinii sociale din Balcani și Europa centrală pentru ca, odată revoluția izbucnită, trupele roșii să completeze opera prin ocuparea acestei părți din Europa, cheia care deschide perspectivele stăpânirii lumii întregi.

Stiriile se încrucșează din toate părțile, care de care mai convingătoare. Fapte precise se produc, cari descoperă părțile slabe, ale regiunilor unde propaganda comunistă a găsit teren mai prielnic. Informațiile ce ne parvin arată că Bulgaria este singura țară mai amenințată de primejdie. Și aceasta din cauza acțiunii paralele a revoluționarilor macedoneni, care, pornită din punct de vedere cu totul opus — naționalist — ideilor bolșevice, ajută inconștient mișcarea provocată de instigatorii dela Moscova pe teritoriul statului vecin. Conducătorii Bulgariei, alarmați de această situație, au făcut apel la solidaritatea care trebuie să unească toate țările primejduite de vecinătatea elementului disolvant, și au declarat că, la nevoie, vor face apel la sprijinul armatelor române și jugoslave.

În acest timp se descoperă, în Basarabia, un complot comunist, ale cărui dovezi de netăgăduit sunt numeroasele arme și muniții cari s'au găsit îngropate, contrar dispozițiunii ordonanțelor comandamentelor militare, în mai multe comune de pe malul Nistrului. Dar nu despre acest complot, devenit inofensiv, — ca multe altele — prin supravegherea autorităților, voim să vorbim aci.

Este un fapt cu mult mai grav căruia presa românească nu i-a dat — Dumnezeeu știe de ce — importanța cuvenită. Oficiușul partidului care ne guvernează, și care e mai în măsură decât oricine să știe adevărul, anunță că, printre arestații implicați în complotul descoperit, se află și doi membri militanți ai unui partid politic românesc.

Faptul este de o gravitate extraordinară și el descoperă o stare de lucruri extrem de primejdioasă. Cum? Pot ființa într'un partid politic românesc, oameni care completează împotriva patriei lor? În ce nefericită țară din lume și la ce cotitură întunecoasă a istoriei au mai existat asemenea specimene? Memoria face eforturi neobiceinute ca să mai găsească un caz asemănător.

Dacă ne gândim însă la ușurința cu care „se face politica” în țara românească, la seninătatea olimpică cu care se aruncă cele mai grele invective și calomniile, la cinismul cu care se defaimă totul și toate, lucrul își găsește trista lui explicație.

Faptul că nu mai există frău moral în „luptele politice” înțelese, în toate țările și în toate timpurile, ca o nobilă emulație între bărbații cari își închină activitatea lor binei patriei, a făcut să se piardă, la noi, noțiunea celor mai elementare datorii. Asistăm la acuze fără urmări, la gesturi și la fapte cari, în altă țară, atrag imediata ostrașizare și încarcerare a vinovaților.

Și în învălmășala de patimi, în încrucșarea gesturilor nesocotite, partidele noastre — majoritatea lor — și-au pierdut busola și programul.

Știm că nu am descoperit America făcând aceste constatări, dar iarăși știm că puțini oameni au independența și curajul s'o spună sus și tare.

Dar ceceace este și mai trist în această stare de lucruri este că publicul însuși, marea masă a cetățenilor, constituind instanța fără apel care decide de destinele țării, a pierdut și el noțiunea gravității faptelor.

Scepticismul acesta pe care-l simțim în atmosferă constituie, la rândul o mare primejdie. Cuvinte înțelepte, cari au la baza lor dragostea de patrie și de neam, rostite de unii dintre bărbații politici trec nebăgate în seamă printre banalitățile zilei. Atunci când alte popoare găesc în sufletul lor energia care debordează peste propriile hotare într'u apărarea intereselor statului lor și într'u realizarea dorințelor de cucerire, noi nu putem să fim români în propria noastră țară.

N'a sunat încă ceasul al unsprezecelea. Dar vai și amar, dacă așteptăm să verificăm adevărul zicătoarei despre mintea românului cea de pe urmă...

Necesitatea măsurilor excepționale

Citim în „Viitorul”:

Deraierea expresului de Iași, — provocată de mâini criminale, — vine să se adauge la celelalte două fapte descoperite în ultimele zile: complotul comunist din Basarabia și incendiul dela manufactura de tutun Belvedere.

Aceste fapte criminale, atentate împotriva ordinii, siguranței și averei publice, petrecute la scurte intervale, sunt o dovadă palpabilă că măsurile excepționale luate în vremea din urmă sunt nu se poate mai îndreptățite.

Anchete riguroase se urmează asupra tuturor acestor uneltiri ticăloase, și este de nădăjduit că autorii lor vor fi nu numai descoperiți, dar sancționați exemplare vor fi o pildă și o lecție aspră dar pe deplin meritată pentru toți aceia cari uneltesc în taină în contra ordinii, siguranței și averei publice.

Măsurile excepționale cari s'au luat sunt nu numai justificate, dar au în-

treaga aprobare a opiniei publice românești, căci este în joc un interes comun, acela al siguranței fiecăruia.

NOTE

„Șapte județe”

— Năluți ungurești —

Arad, 29 Iulie

În orașul Rio de Janeiro, capitala Braziliei, apare o gazetă maghiară „Delamerikai Magyar Hirnap”, care ea însăși se prezintă ca „cea mai răspândită gazetă maghiară din America de sud, care prin fiecare rând ce-l scrie slujește interesele maghiarimii din America de sud”.

Această gazetă care, precum e firesc, e înainte de toate o gazetă de propagandă maghiară și de permanentă defaimare a vecinilor Ungariei, se ocupă des și de noi Români, cu toată ura de care sunt capabili stăpânitorii noștri de ieri.

Într'un număr care a străbătut anevoe atâta depărtare, dela Rio de Janeiro la Arad, și care ne-a căzut, întâmplător, în mână, am dat de un extrem de „gentil” articol intitulat: „Șapte județe”.

Gazeta maghiară sudamericană, aduce și ea basmul cu „cele șapte județe” pe care România, speriată — vezi Doamne — de primejdia rusească, le-ar fi înbiat Ungariei, „care se deșteaptă”, în schimbul neutralității acesteia în cazul unui războiu ruso-român.

Că-i adevărată sau nu, n'are importanță pentru torida gazetă din capitala Braziliei. România de sud, e în doaga de moarte. O mică sguduitură și această „România-Mare” va dispărea ca un vis urit pentru Ungurii de pretutindeni.

Ca încheiere, gazeta asta, ne lansează din acele departări ferbinți, epitetice ca „tăbăra” etc... robii Budapestei și-ai Clujului profes... Cât ce privește chestia celor „Șapte județe”, cu dăruirea (?) cărora confratele furioși, nu-i mulțumit de loc, îl rugăm s'o considere, în tot cazul, ca o glumă fără sare, pe care desigur n'a născocit-o vr'ănușul dintre-al noștri.

Primejdia rusească, îl asigurăm pe noul brazilian, că ne lasă să ne dormim noaptea, iar foarte des anunțatele și amănutele marșuri ale armatelor maghiare peste trupul Ardealului, ne fac să zimbim. (X.)

Conferința dela Londra și România

Londra. — Conferința a ținut ieri seară plenară care a durat două ore și în care s'a primit raportul comisiei economice. Celelalte două comisii nu și-au terminat încă lucrările. În această seară, reprezentantul României, dl Titulescu, a cerut ca și România să fie reprezentată în comisia transporturilor.

Starea agricolă a Ardealului

Secerșul s'a terminat aproape în toate județele din Ardeal. După rapoartele consilieratelor agricole recolta de grâu din anul acesta a fost cu mult mai abundență decât în anul trecut. În special în județele din sudul Ardealului am avut o recoltă, de grâu foarte bună. În județul Sălaj, și câteva regiuni din Secuime și nordul Ardealului recolta a fost mai slabă din cauza uraganelor de acum câteva săptămâni.

Deasemeni recolta de cartofi și sfecla de zahăr se prezintă foarte bine și se crede că va fi mult mai abundență decât anul trecut. Atât cartofii cât și sfecelele se scăpat până acum de orice pericol. Numai guzganii ar mai putea produce stricăciuni ceiace este exclus întrucât până acum nu s'au ivit în nici o regiune. Păștioasele deasemeni se prezintă foarte bine.

Acum zece ani

Perfidia austro-germană.

Arad, 29 Iulie

Conflictul cu orice preț

Răspunsul Serbiei a fost remis ministrului austro-ungar, baronul Giesl de Gieslingen, în ziua de 25 Iulie după amiază. Două ore mai târziu, acesta părăsea însă Belgradul cu întreg personalul legațiunii. Nota guvernului sârbesc nu satisfăcea exigențele guvernului din Viena — și de aceea Austria rupea relațiile cu vecinul ei dela sud.

De ce? Diplomația europeană, excepționând, bine înțeles pe cea germană, se găsea în fața unei enigme, pentru care nu avea decât o singură explicație: aceea că Austro-Ungaria voia cu orice preț un conflict cu Serbia, deși niciodată, în timp de pace, un stat independent n'a avut să suporte asemenea prescripții umilitoare și un așa amestec în sfacerile sale interne, precum consimțise Serbia.

La 27 Iulie, guvernul austro-ungar publica în Fremdenblatt nota sârba, nu însă întreagă, ci numai crâmpie, însoțind-o de comentarii de rea credință. Tot astfel a procedat și Norddeutsche Allgemeine Zeitung, organul oficios al guvernului din Berlin. Scopul era vădit: să împedice efectul ce Par fi putut produce forma și cuprinsul împăciuitoar al notei sârbești. Marchizul de San-Giuliano, ministrul de externe al Italiei, califică de copilăroasă această masacrare de cuvinte. Calificativul era în realitate prea dulce, dacă ne gândim că dela aceste explicațiuni atârna soarta Europei, ba chiar a lumii întregi.

Intențiile războinice ale Ballplatz-ului receșiau vădit din primele trei acte ale tragediei: din nota sa, din refuzul de a prelungi termenul fixat pentru răspuns și din rechemarea ministrului său.

Supunerea Serbiei, pe care toată lumea o dorea în chip așa de arzător și pe care diplomația europeană — cu excepția Germaniei, bine înțeles — se trudise atâta ca s'o obțină, a fost pentru Austro-Ungaria cea mai mare decepție. La Viena se spera doar într'un refuz brutal, care să legitimizeze rupura relațiilor și războiul. De altfel, nota austriacă de aceea și fusese redactată în forma ei cunoscută, ca să poată

provoca un refuz categoric. Dar speranțele Austriei fură înșelate, pentru că dragostea de pace a Rusiei și a Serbiei erau cu mult mai mari decât voința ei belicoasă. Ea se găsea într'o situație falșă: motivul așteptat de război îi scăpase și ea se vedea acum forțată să inventeze ceva, care să facă să se creeze, printr'o răstălmăcire de cuvinte, că Serbia, în loc să se supună, se revoltase.

Atât timp cât răspunsul guvernului sârbesc nu fusese cunoscut de public, fiecare credea într'un refuz al Serbiei, refuz care, în general, era considerat ca singurul răspuns posibil la imbrobodita declarație de războiu a Austriei. Când însă, la 26 și 27 Iulie, cancelariile diplomatice și Europa însăși luară cunoștință de nota cabinetului din Belgrad, toată lumea a rămas uimită de modul de a proceda al Austro-Ungariei, care nu se putea explica decât prin voința absolută de a provoca războiul, și se întredueca cu groază primejdia unei conflagrații europene.

Incerări de salvare

Sir Edward Grey, ministrul de externe al Angliei, fu primul, care încercă să înlăture pericolul. El propunea o conferință a ambasadorilor Germaniei, Franței și Italiei, care să se țină la Londra sub președinția sa, și să caute mijloace de a regula, prin bună înțelegere, punctele din ultimatumul austriac, cari separau încă pe Austria și Serbia. Ideia fu acceptată de urgență de către Franța și Italia, iar Rusia declară fără ezitare că consideră conferința ambasadorilor celor patru Puteri neinteresată ca cel mai bun mijloc de a salva pacea și că ea se va supune deciziunilor acestei conferințe.

Ei bine, cea dintâi Putere, care a refuzat să admită ideea conferinței, a fost Germania, obiectând „că nu se poate cita Austria în fața unui tribunal european!” Iar când Sir Grey demonstra absurditatea acestei obiecțiuni, Austria declară deschis că ea are datoria morală să respingă propunerea engleză. Și astfel în timp de 5 zile, Austro-Ungaria, pentru a patra oară, știin-

FOILETON

Cadre vechi

Pe șoseaua Cotrocenilor soldați sdrențuiți, găzdi gătite frumos, corvoade de oameni nădușiți, pe jos sau în furgoane trase de cătări nostalgici, se 'nerucșează cu călăreți, cu faetoane de lăptari, cu trăsuri de comandamente conduse cu stângăcie, cu automobile rulate ce trec în goana mare. Nori uriași de praf întunecă văzduhul, se înalță, se întind, se spulberă în zare ca cenușa unui vulcan în erupțiune. Pe trotuare, la umbra gardurilor, recruiți cu capele pe ceafă tănușe cu cei veniți de acasă: bărbații încalțați pe piciorul gol, fumează cu gândul la nevoile ce au lăsat în urmă; femeile arse de soare, cu tulpăniul slobod, cu tăpile crăpate de drumuri lungi se uită la ei cu dragoste și le pun dinainte câte-o găină friptă, ouă răscoapte ce s'au spart în traistă și bucăți de azimă pământie.

Un fluerat strident vestește sosirea unui comandant superior. Comenzi, strigăte, injurături pornesc din toate părțile. Căraușii cuprinși de panică trezesc cu lovituri sălbătice, boii ce călcău măsurat, rumegând liniștit cu fire de bale ce atârnav de botul lor, arginții, subțiri ca de păiajen.

Santimela dela poartă dă onorul, corniștul sună prelung și trăsura dispare huruind peste puntea șanțului, în umbra aleii. La scară a ieșit într'u întâmpinarea comandantului, ofițerul de zi, care raportează „că ser-

viciul s'a îndeplinit conform regulamentului și... ordinul date, ar fi vrut s'adaoge că, dar comandantul bătrân și chel reteză cu un gest raportul și lăsând ofițerul pe sală, intră în cancelarie însoțit de un sergent bine hrănit ce ținea o nuia întinsă dealungul pantalonilor.

— „Bine, Văcarule, măgarul ăla nu s'a ținut de vorbă.”

— „Văd și eu că nu s'a ținut de vorbă...”

— „A terminat butoacele?”

— „Nu le-a terminat?”

— „Cum mă, nu le-a terminat?...”

— „Nu le-a terminat, să trăiți!”

— „Ce spui mă, să poate să nu le fi terminat... Era vorba să le termine de Sămbătă...”

— „Le termina dacă era și alălalt, da a rămas dogarul singur... alălalt a dizertat...”

— „Se pricepea?”

— „Nu se pricepea tocmai bine, că era tinichigiu...”

— „Și când are de gând să te termine?”

— „Cred că le termină curând.”

— „Vezi, Văcarule, ai grijă... Săptămâna viitoare culeg via... eu cu tine vorbesc.”

— „Înțeleg, să trăiți!”

— „Ai trimes oameni la vie?”

— „Au plecat de ieri.”

— „La păsări pe cine ai dat?”

— „Pe Turlan!”

— „Se pricepe?”

— „Eu cred că se pricepe... are patru clase...”

— „O ști să umble cu ele?”

— „Cum dracu să nu știe?”

— „Să nu îți la fure, mă, ori să moară de sete, că tu răspunzi. Eu pe tine te apuc, să știi...”

— „Alea 's în sama mea.”

— „Treaba ta, nu m'amestec. De-or pieri să nu mai dai ochi cu nevasta.”

— „Știu, Am vorbit ieri cu nășica.”

— „Porcu ce face?”

— „Face bine.”

— „Are mâncare?”

— „Ce rămâne dela cazan?”

— „Are de ajuns?”

— „Rămâne destul.”

— „Da de ce rămâne, nu e mâncarea bună?”

— „Ba e bună, da nu le place oamenilor.”

— „Altceva?...”

— „Nimic... Faceți d-voastră un raport să ne mai dea oameni. N'avem cu cine schimba garda.”

— „Da unde sunt oamenii?”

— „Nu știți?... Patru la vie, doi la d-voastră acasă, unu...”

— „Mai fă economie, Văcarule. Ia-l pe ăl dela porc și dă-l în primire să pască odată cu curcile...”

— „Nu, lăsați-l pe ăla, că stă bine ei

Carol Bura și Sandor

primași de muzicanți din Oradea- mare cu întreg personalul lor vor concerta începând de Joi seara în fiecare seară în cafeneaua „DACIA“.

Intreprindere „Matteine” specialist de ploșnițeși molii Oszkar Fischer, Arad, Str. Bucur 15-17. Operază: scoaterea lor din mobile (1-3) și păreți.

Uzinele Comunale Arad. Nr. 956/1924.

Publicațiune.

Avem onoare a incunoștința Onor. Public, că ne-a succes a ne aproviziona cu **cărbuni de piatră** în așa mod, că de azi înainte vom putea fabrica gaz din cărbuni de piatră. Arad, la 28 Iulie 1924.

Uzinele Comunale Arad.

Mac francez

de calitate primă, vinde atât timp cât ține depozitul de 1000 kilograme. Petru Cardoș, Șimandul de jos (1-1) Nr. 86. Jud. Arad.

O cassă de fier

(wertheimiană) ori alt sistem, folosită, căutăm spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă” Arad.

Cei mai buni și ieftini ciorapi

în orice culoare, pamut, ată și flor dela 20-148 lei. Tricouri de matroz p. copii 35 lei. Costume de baie dela 105 lei în sus. Ciorapi pentru copil și bărbați dela 18 lei în sus. Cel mai ieftin isvor de cumpărat mărunțisuri, articoli pentru croitori și lucrări de mână, etc. la: Arad, Str. Eminescu 13.

Pachetele-Kemeny

cu gulaș, Pașete de mai, Haschee, Frankfurteri în pachete de 1/2, 1/3, 1/4 și 1/5 Kilogrami sunt cea mai ieftină cină de vară și se capătă totdeauna în toate prăvăliile bune de coloniale și băcăni. Revanzătorii să se adreseze la: **HAJDUSKA și Co.** Arad, Piața Avram Iancu 7. Telefon 7-33.

Judecătoria de ocol Aradul-nou. Nr. 949-1924.

Publicațiune de licitație.

În baza § 102 din legea LX din 1881, semnatul emis al judecătoriei aduc la cunoștința, că în cauza urmaritorului Felnachi Misirca pentru incassarea creanței de 1745 Lei capital, spese de proces și executare 1161 Lei fixate până acum și spese ce vor mai obveni cu decizul Nr. 1377/1922 judecătoriei de ocol din Aradul-nou, ordonanței și cu ocaziunea efectuării execuțiunii silite în comuna Felnac la 6 Iunie 1924 sub sechestru luate și în 8700 Lei prețuite următoarele mișcătoare pat, masă, cai, paie și porci se vor vinde în licitație publică în ziua de 9 August 1924 la orele 3 d. m. la fața locului în comuna Felnac cel ce va ofera mai mult cu plata în bani gata. Aradul-nou, la 22 Iulie 1924.

Csăky, esmisul judecator.

Singurul cotidian românesc în vestul țării „TRIBUNA NOUA”

„ aduce cele mai proaspete știri din țară și din lumea întreagă.”

Se vând 400 părechi de diferite ghete la pielăria Sebastian Tatrov, Arad, Bulev. Regele Ferdinand 62.

Un CINEMATOGRAF

care există în Arad, de 10 ani, împreună cu aranjament de ospătărie, restaurant și loc intravilan de vânzare. Informațiuni se pot afla dela 8-10 a. m. la Di Béla Mészáros, Calea Șaguna 82

Cordatic

cel mai distins Autopneu!

Deposit la: Intreprind. de Automobile și Comerț cu mașini Arad, str. Vasile Alexandri 6

Cremele Margit și Madelaine

cari dau finețe și infrumusețează fața cu un efect miraculos ate lui FOLDES, le recomandăm spre folosință. Prima ziua, și cea din urmă, noaptea. Dispar pistrii și alunițele. După creșterile feței de ele, ca prin minune. După folosință, de câte-va ori, fața devine fragedă, roză și toate necurătenile pielei dispar. Damaș și dlor cu fața unsuroasă le recomandăm „MELACIT”! Să se folosească în fiecare zi săpunul (1-19) și pudra MARGIT.

Farmacia Dr. FOLDES, Arad.

A. Bogyo

Nr. 542/1924. Spitalul Județean Arad.

Publicațiune.

Spitalul județean din Arad, pentru vânzarea unui stoc de porci publică din nou licitațiune cu oferte închise conform art. 72-83 din legea asupra Contabilității publice pe ziua de 12 August a. c. la ora 11 a. m. în biroul spitalului. Condițiunile de licitație și porcii se pot vedea la spital în zilele de lucru înainte de amiază. Ofertanții odată cu oferta vor depune drept garanță 10% din valoarea prețului oferit. Licitațiunea va fi valabilă numai după aprobarea din partea Direcțiunei Reg. X. Sanitare din Arad. Arad, la 28 Iulie 1924. Direcțiunea spitalului.

Rog On. Public românesc să sprijinească

Drogheria EUGEN LAZAR și Comp.

firmă românească. De unde cu cele mai convenabile prețuri puteți cumpăra toate articolele de Parfumerie, cosmetice și alte articole casnice. Prețuri reduse!!

887-1924.

Publicațiune.

Subsemnata artistică comunală ține licitație în ziua de 15 August 1924 la orele 11 a. m. în localul Primăriei din Petriș relativ la edarea lucrărilor de reparație ale localului primăriei și locuința secretariată din Petriș. Planul și condițiunile se pot vedea la Secretarul cercual. Licitația se va ține în conformitate cu articolul 72-80 din legea asupra contabilității publice. Petriș, la 28 Iulie 1924.

Mihail Hoffmann, Popa Nicolae, secretar. primar.

du-se sprijinită de Germania, făcea să esueze toate sforțările paciiste ale celorlalte Puteri. În timpul însă, pe când ridica obiecțiunile sale mefistofelice în contra conferinței, Germania propunea negocierii directe între Austria și Rusia. Acesta era, după ea, cel mai bun mijloc de a împiedica ca conflictul austro-sărb să nu dea loc la un conflict european. Această propunere a înfrunit imediat asentimentul Angliei, Rusiei și Franței. Sir Grey se declara gata să amâne ideia conferinței, propusă de el, până se va vedea rezultatul negocierilor dintre Viena și Petersburg. Dacă rezultatul era pozitiv, conferința nu mai avea nici un rost, iar dacă rezultatul era negativ, aceasta s'ar fi putut oricând încerca. Deci încă o nouă rază de speranță!

Refuzul Austriei

Dar socotile se făceau fără Austria. Aproape nu-ți vine să crezi ceace dovedește în mod irefuzabil corespondența diplomatică: Austria refuză propunerea aliatei sale Germania de a sta de vorbă cu Rusia. Ea declară ambasadorului rus Șebeko că nu dă înapoi și că nu poate să intre în discuțiuni cu privire la nota sărbă. Incontestabil, era la mijloc un dublu joc, concertat între Viena și Berlin. Dar, oricum ar fi, fapt este că înțelegerea directă, propusă de Germania între Austria și Rusia, a făcut fiasco prin refuzul Austriei. În ziua de 28 Iulie, când avu loc întrevederea hotărâtoare dintre Șebeko și contele Berchtold, Austro-Ungaria declara războiul Serbiei și a doua zi fu bombardat Belgradul. Mai mult încă, odată cu mobilizarea în contra micii Serbiei, ea mobiliza, tot la 28 Iulie, și împotriva Rusiei.

Izbucnirea războiului

Ca răspuns la aceste măsuri militare, luate de Austria, Rusia comunica, la 29 Iulie, guvernului străine, că a ordonat și ea mobilizarea în guberniile Odesei, Kievului, Moscovei și Kazanului, adăugând precis însă că aceste dispozițiuni a fost luate în urma preparatiivelor austro-ungare și că nu implică nici o intenție belicosă în contra Germaniei. În același timp, Anglia și Rusia continuau sforțările lor ca să găsească o formulă tranșională, care să permită cel puțin regularizarea conflictului de interese ruso-austriac. Războiul izbucnise. Nu mai era chestia de a face pe Austria să se dea îndărăt, ci de a obține o oprire a operațiunilor militare. Se lăsa Austriei, ca garanție, porțiunea de teritoriu sărb ce ocupasă și pe această bază se stăruia de a se satisface, pe cât era posibil, exigențele monarhiei austro-ungare. Grey și Sasonow, inimos secundai de

Viviani, lucrau neobosiți în acest sens. Prima formulă tranșională fu supusă, la 29 Iulie, de Grey ambasadorului german dela Londra, printului Liehnowsky. Prin ea se cerea Austriei să se mulțumească cu ocuparea Belgradului și a teritoriului învecinat, ca gaj pentru o regulare satisfăcătoare a exigențelor sale, și să se lase Puterilor timpul necesar de a interveni între ea și Rusia. Regele George al Angliei, printr'o telegramă trimisă la 30 Iulie printului Henric de Prusia, se ocupa de propunerea lui Grey și o recomanda în modul cel mai călduros împăratului, exprimându-și speranța „că Wilhelm va pune în joc toată marea sa influență, pentru-ca să decidă Austria să primească propunerea. Reușind, va dovedi că Germania și Anglia au lucrat împreună ca să împiedice o catastrofă internațională. Te asigur că eu fac tot ce-mi stă prin putință ca să mențin pacea europeană“.

O formulă împăcinitoare

Concomitent (30 Iulie) ministrul rus de externe Sasonow dicta, din parte-i, contelui de Pourtales, ambasadorul Germaniei la Petersburg, următoarea formulă împăcuitoare: „Dacă Austria, recunoscând că chestiunea austro-sărbă a luat caracterul unei chestiuni europene, să declară gata să elimine din ultimatumul său punctele cari ating drepturile suverane ale Serbiei. Rusia se obligă să renunțe la preparatiivele sale militare“.

Ce se întâmplă însă? Ministrul Rusiei la Berlin, Sverbeiev, transmitând, la 30 Iulie, ministrului de externe german, Jagow, propunerea lui Sasonow, care îi fusese telegrafiată și de contele de Pourtales, primește răspunsul că respinge propunerea, „deoarece era inacceptabilă pentru Austria“. Trebuie notat că acest răspuns a fost dat de Jagow, fără să fi consultat Austria. Ministrul de externe al Germaniei se considera astfel, în mod manifest, ca tutorele sau însărcinatul de afaceri al guvernului austro-ungar, care dela declarația de război în contra Serbiei și refuzul de a accepta orice discuțiune, nu mai era în relațiuni cu Petersburgul. Deci încă un insucces! Cu toate acestea Anglia și Rusia nu s'au oprit de a face noi tentative pentru o reconciliere. Trecuseră trei zile — dela 29 la 31 Iulie — fără ca Austria să dea un răspuns oarecare propunerii lui Grey, pe care regele Angliei o recomandase așa de călduros împăratului Wilhelm, și Europa, înspăimântată, vedea venind evenimentele din celea mai teribile. Diplomații nemți și austriaci nu erau zorziți. Știind ce voiau, ei pregăteau, în liniște, marea dramă în culise, pe când în fața scenei toată lumea se agita cu groază și striga ajutor.

11 a. m. și 7 p. m. iar la înt. (Moneasa—Șebis) Duminecă la oarele

Un monument Costache Ne

Membrii cercului cultural „Pecher” județul Covurlui au luat frumoasa inițiativă de a ridica la Mânjina un monument Costache Negri. Comitetul de acțiune are în frunte Măciieanu, institutor. S'au lansat liste de subscripție adunarea fondurilor necesare.

O colonie română — ideală

Reproducem din ziarul „America” (v. eland) următoarea descriere a unei colonii românești, necunoscută până în 1910, care se află în Mexico. Viața acestor coloniști este patriarhală așa cum a cântat-o în anul 1762 Jean Jacques Rousseau. Lăsăm să vorbească descrierea din ziarul „America” (1910) și să spună un om de știință din New-York, în Octomvrie, 1917, în cadrul unui articol scris de d-l Charles George, redactorul Revistei Advocacy Banquierilor (Lawyer and Bankers) despre o colonie românească din Mexico. Numele revistei nu-l știm, deoarece nu-l indică. Revista pare a fi publicat multe articole despre România, deoarece pagina cealaltă se descrie România Mexicului. Iată articolul în traducere: „Cam la 7 mile dela marginea Oceanului Pacific la Ensenada în provincia California, Mexico, sunt niște muncitori înșirându-se dela nord spre sud, în lungul este cam de 3000 de urme, și se întind pe un teritor de 300 de mile, dar se împart în 4 ori cinci pasuri prin cari civiții și sălbaticii pot penetra în interior. Dacă treci munții, găsești o vale foarte mare bogăție și cu o agricultură înflorită. N'are decât o lățime de 6 mile și o înălțime de 70. Aceasta este marea secție de Mexicului de Vest, deși se cultivă numai rumbul de harnicii locuitori ai acestor teritor pe cari mexicanii îi chiamă ruși. Când au venit în Mexico, coloniștii au venit aici în anul 1856; erau în drumul căutării aurului și au descoperit aurul în Mexico. Au venit să scufundat nu departe de țărmurile Ensenadei și au descoperit aurul și au debarcat din luntrele lor și au construit pe cari mexicanii îi chiamă ruși. Atunci nu erau decât 120 de coloniști și familiile lor. Astăzi această colonie are aproape 2300 suflete și sunt înfloritori, economizatori și bozați. În membru face parte din sistemul local de guvernare. Ei plătesc dare guvernului Mexicului dar afacerile coloniei sunt regulate de un șef și ajutorii săi. Numai foarte puține sunt cazurile de violări de ordine se întâmplă între coloniști și violări de ordine care cap de familie contribuie la susținerea bisericilor și a preoților. Sunt gușii conform obiceiurilor care formează o națiune nescriasă. Când se duc în Mexico, Ei seamănă mai ales grâu și porumb. În toamna fiecăruia an se duc la Ensenada cu niște care încărcate cu rodul pământului. Cărele sunt trase de boi cu coarce de lemn. Grâul e vândut pe prețul de 10 cenți în aur. Coloniștii apoi fac cumpărături în prăvăliile din loc, se prevăd cu niște lucruri pentru ei și familiile lor, și se întorc în valea de peste munți până la altă recoltă nu-i aduce din nou în Mexico. Aratul se face cu boi. Imbrăcați în țăraniilor este dură, și nu-i prinde în bine, dar e potrivită traiului lor. Ei sunt foarte bogăți și susțin școalele lor. Cu mulțămii cu soarta lor, nu se amestecă cu mexicanii din jurul lor și până acum au avut loc între ei nici o căsătorie și nu vorbesc decât românește“.

Artistice - Culturale

Concertul baritonului Gh. Petrescu

Joi, în 7 August, va avea loc la Palatul Cultural din localitate un concert dat de cunoscutul bariton Gh. Petrescu dela „Opera Română” din București. Bilete se află la Librăria Diecezană, iar seara la cassă.

Studentii noștri

Societatea națională culturală „Crisana” aranjează un mare Concert în seara zilei de Sâmbătă în 2 August (Pr. Ilie) 1924 în Pavilionul băilor din Moneasa la oarele 2 p. m. se încep serbările de par! Program: 1. Cuvânt de deschidere de dl președinte. 2. Cor: Sfânta zi de libertate. 3. Declamare de dl Victor Caba. 4. Vioră: Rode „Concert No. 7” executat de dl Liviu Timbus acompaniat de dsoara Viorica Radu.

5. Cor: a) „Serenadă” de Marschner b) „Vraja” de Vidu. 6. Pian: Liszt „Liebestraum” executat de dsoara Viorica Radu. 7. Canto: Doine executate de dsoara Nelly Pinciu. 8. Dialog: „Doi prietini” de Lovinescu predat de d-nii Caba și George Avramut. 9. a) Liszt „Paganini—Etude No. 5” executată de dsoara Viorica Radu. b) „Corul marinariilor” din opera „Vasul Fantomă” de Wagner. 10. Declamare de dl Liviu Opriș. 11. Vioră: Correlli „Folies D'Espagne” executat de dl Timbus și acompaniat de dsoara Viorica Radu. 12. „Corul bandiților” din opera „Ernani” de Verdi. Inceputul la ora 9 p. m. După program dans! Prețul locurilor: Stal I. 40 lei. Stal II. 30 lei. Loc de stat 15 lei. Suprasolviri se primesc cu mulțămii! Invitări speciale nu se trimit. Trenuri speciale (Șebis—Moneasa) pleacă Sâmbătă la oarele

acolo. Să piară porcul și să dau eu de rușine...“

— „Ai și tu dreptate. La urma urmei să rămână și neschimbată, dacă nu ne dă oamenii, nu suntem noi de vină...“

— „Ne-a cerut și la brigadă“.

— „Tă, tă, tă... Ei cum se poate asta, dom'le?.. Extraordinar!.. Nu se gândesc de loc... Tu ce vrei, băiete?“

— „Trăiți, don colonel“, zice cu vorbe îndelung chibzuite, înecându-se de emoțiune un soldat mălaet, intrat fără veste, stând în poziție, cu bocancii ferfeniți. „Eu soldatul Gurgui Năstasă am eșit la raportul d-voastră să-mi dați drumu și mie 'n conced, că n'am fost tomita dela Crăciun, și am un tată bătrân și mamă văduvă și alți frați nu mai am, ca's mici, și's numai eu singur...“

— „Taci mă!.. Și garda cine s'o facă, mitropolitul?... Leși afară!..“

Gh. Brădescu.

Curba Lalescu

— „Bem un sprit?“

— „Nu, că mă grăbesc“.

— „Stai că e sărbătoare“.

— „Ce sărbătoare?“

— „Sfânta plată!“

— „Aaa!.. Ați luat leafa. Bem dacă e așa, dar numai unu că n'am vreme“.

— „Două, nici nu-ți dă mâna, nu vezi!

opt lei o pâine! Am trei copii, eu, nevasta, plus servitoarea. Fă socoteală... Băiete, dă două vermuthuri și niște țigări“.

— „Nu bem sprit?“

— „Ce sprit?... Mai pune mă, dă-te dracului...“

— „Nu mai pun că mă bate jupănu“.

— „Adu sticla 'ncoa“.

— „Nu se poate dom'le“.

— „Dă sticla, nu fi nerod“.

— „Cum o să dau sticla?... „Când om da noi sticla la toți mușterii!“

— „O plătesc, mă prostule“.

— „Luați una întreagă!“

— „Cât costă o sticla?“

— „Fugi, monșer...“

— „Las de curiozitate... Câte parale?“

— „Intrebați pe jupănu“.

— „Câte parale e sticla asta, dom'le?“

— „Vermuthu? Două sute cincizeci de lei“.

— „Cât?“

— „Două sute cincizeci“.

— „Glumești?“

— „E scump?... Două sute treizeci mă costă. Jau un pol la sticla... Adică ia statu, că pentru el muncim. Noi nu câștigăm nimic“.

— „Cam așa?“

— „Decât negustor în ziua de azi... O destupăm?“

— „E bun?“

— „Torino“.

— „Veritabil?“

— „Marcă italiană“.

— „Ce zici, Costică?“

— „Fugi monșer!“

— „Asta! Ce-am avut și ce-am avut!.. Destup'o, dom'le!.. Spală rele... Două sute cincizeci de lei!.. pfiu, pfiu!.. Rele zile am ajuns!.. Dă sifon mare“.

— „Nu luați loc la masă? Aveți plachie de crap...“

— „Bună?“

— „Pă cinsto“.

— „Ce zici, Costică?“

— „Fugi, monșer“.

— „Aci, la repezeală...“

— „M'asteaptă nevasta...“

— „Par'că pe mine nu m'asteaptă nevasta...“

— „Dăne două porții mai barosane... Rele zile am avut!.. Câte o bucat' de șvaițar...“

— „Romănesc?“

— „Aș!“

— „Tocmai știu că d-voastră nu știți“.

— „Și două marghilomane“.

— „Se face“.

— „Cu rom veritabil“.

— „Jamaica. Altu nici nu ținem“.

— „Două sute cincizeci de lei...“

— „Auzi... două sute cincizeci de lei!.. Nu la dame?“

— „Fugi, monșer!“

— „Birjar!“

Gh. Brădescu.

Mișcarea culturală la sate

Vești din Voivodeni

— Corespondență specială —

Ziua de 27 Iulie c. a fost pentru micul de pe valea Crisului o zi de înalțătoare pătoare. Soti ai renasterii noastre culturale au sosit din partea „Societății Culturale Crisana“ de pe lângă Universitatea din Cluj, ca să arunce prima sămânță de inimă.

Delegații numitei societăți, dnii studenți Traian S. Covaciu și G. Avramuș, au dus darul studențimii, o bibliotecă populă de 300 volume.

În fața întregii comune, prezidată de doctorul Ion Popovici, vechi luptător și activ al cauzei naționale, s'a făcut predarea acestor mici comori culturale.

Studentul Traian S. Covaciu și studentul doctorand G. Avramuș au expus în cuvinte magistrale importanța culturii în viața noastră, enunțând că numai cultura ne poate da adevărata stăpânire a pământului nostru.

După ei d. Patriciu Covaciu inimosul

director al școlii primare din comuna Șebis, a vorbit cu experiența sa de 30 ani, despre marea importanță a mișcării cooperatiste.

La urmă părintele Ion Popovici a mulțumit, într'o duioasă cuvântare, acestor purtători de lumină, pentru dragostea ce-o au pentru popor — și-i îndeamnă să ducă lupta înainte cu cartea românească, sub pavăza Crucii ortodoxe, până la izbândă.

— Poporul a fost insuflit până la delir și a sarbătorit cu multă bucurie pe luminătorii săi.

Reținem cu nespusă bucurie, acest început, cu multe speranțe pentru viitoarea noastră luptă culturală și mai presus de toate, suntem fericiți să vedem cum frunța studenților noștri, acuzăți de „agitaii“ primejdioase, se luminează sub simbolul unui apostolat, mai presus de laudă.

Coresp.

Terminarea negocierilor dela Viena dintre România și Austria

Negocierile delegației române, în frunte cu ministrul Nistor, cu guvernul austriac privitor la chestiunile ce decurg din aplicarea tratatului de Saint Germain s'au terminat în ședința de Sâmbătă sub președinția ministrului de externe al Austriei, dr. Gruenberger. Un protocol și diferite acorduri care pun la punct chestiunile ce interesează ambele state, au fost semnate.

Intelegerile stabilite privesc extradarea depozitelor publice și particulare, trimise în străinătate în cursul războiului, regularea datorilor ipototecare publice și particulare, asigurările sociale, pensiile, distribuirea fondurilor de pensii, arhivele, căile ferate locale din Bucovina precum și împrumuturile de război.

O altă serie de convențiuni regulează diferite chestii cu privire la imobilele cumpărate de supuși români în Austria, la despăgubirea internaților civili și la fundațiile civile și militare. S'au mai stabilit înțelegeri de mare importanță cu privire la asistența juridică, la pașapoarte și la vize, precum și la înlesnirile reciproce pentru români și austriaci relativ la pașapoarte și la libera petrecere în țară.

Marele incendiu din pădurile statului dela Badenag

În ziua de 25 cor., pe la orele 2 d. a., mare incendiu, s'a declarat în pădurile statului, la punctul numit „Carada“.

Au ars aproape 200 ha. pădure. Pagubele se evaluează la peste 3 milioane de lei. Ancheta întreprinsă la fața locului a stabilit că focul a luat naștere din interiorul pădurei, fapt, ce îndreptățește bănuiala că focul a fost pus, de o mână criminală.

Atentatul asupra trenului București-Iasi

„Expresul 61 București — Iasi mergând pe distanța Bărnova-Ciurea, a întâlnit la km. 475 buloanele dela linie desfăcute, asemenea și tirfoanele pe distanța unei șine, între 72—18 metri.

„Linia fusese deplasată în interior pe această distanță.

„A deraiat mașina Expresului iar tendul s'a răsturnat la câțiva metri de linie.

„Au mai deraiat vagonul de poștă și un vagon cl. II-a.

„Print'o fericită împrejurare, nu s'a înregistrat nici un accident de persoane, mulțumită prezenței de spirit a mecanicului, care a oprit brusc trenul.

„Circulația se face prin transbordare până la restabilirea liniei.

„Chiar în cursul nopții, organele c. f. r., au întreprins o anchetă, al cărei rezultat e că la mijloc e vorba numai de o mână criminală, care vroia să provoace deraierea Expresului Nr. 61.

„Cercetările continuă“.

Disolvarea organizațiilor comuniste din țară

În urma ordonanțelor date de către comandamentul corpului II armată, prin care se introduce starea de asediu, consiliul de război al corpului II armată a dizolvat următoarele asociațiuni:

„Asociațiunea prietenilor naturii“, „Cercul feminin“, „Tineretul comunist“, „Consiliul general sindical unitar“ și „Partidul comunist“, pentru că s'a constatat, că aceste asociațiuni propovădușc prin graf viu și prin scris schimbarea formei de guvernământ, suprimarea și schimbarea prin violență a legilor și a așezămintelor statului.

Turburările comuniste din Bulgaria

Guvernul combate cu energiei mișcarea comunistă susținută de agenții bolșevici cu bani și arme aduse din Rusia.

Moscova a oferit sprijin diplomatic și arme și macedonenilor, cari însă până în prezent au refuzat.

Este inexactă știrea dată de un ziar din București că Alexandroff a avut o întrevvedere la Londra cu Rakowsky.

Cinematograful

(x) **Astăzi, Miercuri**, va fi premiera bucatiei „Sarmant Impărat“ la cinematograful „Apollo“. E un film foarte frumos care redă o istorie de dragoste de pe timpul cavalierilor de roze, a francmasonilor și din lumea secretă a iesușilor. Filmul acesta, o adevărată achiziție a direcțiunii cinematografului „Apollo“, rămâne în program de Miercuri până Sâmbătă. La reprezentația de seară, va fi înlocuit la 9 ore cu o operetă în două acte.

(x) „Fuga după moștenire“ e titlul dramei de aventuri, care va rula Sâmbătă și Duminică în cinematograful „Urania“. Un film foarte agitat de 6 acte.

(x) **Drama din pădurile străbune americane** sub acest titlu cinema „Apollo“ va prezenta Duminică viitoare o premieră. Un film care face cinste celei mai perfecte tehnice, și a cărui fiecare scenă nu e alta decât interes, și palpatie.

Apararea națională în Cehoslovacia

Ziarul oficial militar anunță înființarea unui secretariat general la ministerul muncii destinat să se ocupe cu lucrările referitoare la apărarea națională.

Această instituțiune analoagă cu instituțiunea franceză, în același scop, va fi pusă sub direcția șefului statului major general, generalul Klecanda, care va fi numit secretar general.

Bulgarii atacă frontiera Greciei

Un comunicat al ministrului de război anunță că atacurile bulgarilor dela frontiera grecească se repetă în ultimul timp. Un soldat grec a fost alături rănit. Autoritățile militare bulgare evită să se întâlnească cu autoritățile militare grecești spre a lua masuri contra repetatelor atacuri. Legațiunea greacă din Sofia a primit instrucțiuni de-a face un demers pe lângă guvernul bulgar.

Ultima oră

Conferința dela Londra

Agencia „Reuter“ prevede că germanii vor fi convocati pe Joi, și dacă nu redeschid întreaga chestiune, conferința se va termina până la sfârșitul săptămânii.

Juriștii cari au examinat chestia invitației Germaniei au ajuns la concluzia că numai ședința plenară a conferinței poate stabili punctele asupra cărora se va da ascultare delegaților germani. Convocarea va avea loc după ce aliații se vor pune de acord.

În consecință, germanii vor putea discuta chestiunile de procedură. În caz dacă germanii ridică chestiunea evacuării militare a Ruhr-ului, Franța se va opune oricărei discuții în această privință, căci scopul conferinței este aplicarea planului Dawes, care rezervă Franței și Belgiei dreptul și competența de a rezolva chestia ocupării militare a Ruhr-ului.

Problema evacuării Ruhr-ului

Paris, 28 (Rador). — „Petit Parisien“ anunță din Londra că d. Macdonald ar fi sugerat d-lor Herriot și Theunis că dacă acceptă evacuarea militară a Ruhr-ului imediat, atunci adoptarea definitivă a textului primei comisiuni privitor la neîndeplinirile din partea Germaniei, se va efectua fără nici o dificultate. Theunis și Herriot ar fi refuzat în mod energic această propunere.

Londra, 28 (Rador). — Se desminte că delegația engleză intenționează să ceară evacuarea militară a Ruhr-ului, de oarece conferința nu este competentă în această chestiune. Probabil că șefii delegațiilor vor discuta în mod particular modalitățile evacuării militare a Ruhr-ului.

Prestații în natură

Paris, 28. (Rador). — „Le Matin“ află din Londra că englezii vor ca germanii să fie liberi de-a furniza sau de-a refuza prestațiunile în natură care au fost comandate. Delegații francezi nu pot admite această teză, căci cu dificultățile transferărilor și plăților în natură, Franța riscă în mod practic de-a pierde o parte din drepturile sale asupra reparațiilor. De altă parte, este foarte puțin probabil ca Reichul să achite prestațiunile de bună voe pe o perioadă mai lungă de timp, delegații francezi sunt însă gata să accepte ca mijloacele de constrângere să capete un caracter de angajament comercial.

Londra, 28 (Rador). — D. Herriot, neputând să părăsească Londra, a renunțat să asiste la ședința Camerei care are loc mâine 29 curent.

Israel, secretarul general al președinției consiliului de miniștri francez, a plecat la Londra spre a hotărî cu Herriot asupra atitudinii guvernului față de cele două Camere, care se vor întruni la 29 Iulie.

După ziarul „Le Matin“ în cercurile bine informate din Londra se spune că Macdonald va fi oaspetele lui Herriot la Lyon timp de câteva zile în trecerea sa la Geneva.

Partidele de coaliție germane vor sprijini guvernul

Berlin, 28. — Fostul cancelar Fehrenbach vorbind în Reichstag în numele partidelor de coaliție, a spus că acestea împărțese punctul de vedere al guvernului în chestiunea conferinței dela Londra, dar că nu vor primi nici un vor senza vre-odată un acord asupra planului Dawes, dacă el va fi prezentat Germaniei sub forma unui ultimatum sau a unor condițiuni impuse de aliați.

Fehrenbach a adăugat că din experiențele de până acum s'a constatat că chestiunea reparațiilor nu poate fi rezolvată prin forță ci numai prin cooperarea inteligentă a tuturor națiunilor interesate.

Coolidge e optimist

Berlin, 28. — Președintele Coolidge a comunicat membrilor presii, invitați aseară la Casa Albă, că e foarte optimist în privința rezultatelor conferinței interaliate cu toate obstacolele care se ivesc. El e convins că aplicarea planului Dawes e atât de necesară, încât națiunile europene vor trebui să ajungă la o înțelegere.

vința rezultatelor conferinței interaliate cu toate obstacolele care se ivesc. El e convins că aplicarea planului Dawes e atât de necesară, încât națiunile europene vor trebui să ajungă la o înțelegere.

Hughes va expune lui Poincare atitudinea Americii

Berlin, 28. — Herriot, Theunis și Hughes au luat parte la un „lunch“, oferit ieri la ambasada americană de către Kellogg. După „lunch“, Hughes a spus lui Herriot că vrea să examineze chestiunile, la ordinea zilei cu Poincare, pe care el va vizita în acest scop, Marți sau Miercuri. El a adăugat că va expune lui Poincare atitudinea Americii în chestiunile europene, inclusiv aceea a desarmărilor și a răspunderii războiului.

Adunări comuniste — oprite

București, Iulie 29. — Tinerii Adunării convocată de comunisti în Capitală, a fost oprită. Tot astfel s'a întâmplat la Galați, unde armata a împrăștiat pe comunisti.

Scufundarea unui vapor

Un vapor japonez, cu 138 de pasageri și 54 marinari, s'a scufundat. Opt călători și cinci marinari au reușit să fie salvați.

Constatarea naționalității române

Regulamentul privitor la constatarea naționalității române prevede că autoritățile care până la data, de 24 Februarie 1924 au primit din partea locuitorilor declarațiuni de opțiune pentru o naționalitate străină, precum și de renunțare la naționalitatea română, făcute de persoane născute pe teritoriul statului român, sunt obligați să le înainteze primăriilor comunelor unde s'au născut acele persoane, spre a se face mențiune despre aceasta pe actul lor de naștere.

Ministerul de interne a făcut cunoscut tuturor prefectilor din teritoriile unite să dea cea mai largă publicitate acestei dispozițiuni pentru ca autoritățile județene cari au primit acte din care ar rezulta renunțarea la naționalitatea română, să le înainteze primăriilor comunale unde s'au născut acele persoane, iar primăriile prin prefectură să aducă la cunoștința ministerului toate declarațiunile de opțiune ce posedă.

Dela Uniunea forestieră din Ardeal

Fuziunea cu Uniunea Generală a Industriașilor

În sânul Uniunii forestiere din Ardeal se desfășoară o adevărată luptă în ce privește contopirea ei cu Uniunea generală a industriașilor. În mai multe adunări ținute la Cluj și Arad, chestiunea unificării a fost luată în discuție, însă niciodată nu s'a ajuns la un acord, întrucât o parte din membri cereau cu insistență unificarea cu Uniunea generală forestieră din Vechiul regat.

Au urmat apoi tratative cu Uniunea Forestieră din Vechiul Regat, însă nici acestea n'au avut un rezultat satisfăcător. Unii dintre conducătorii Uniunii din Ardeal s'au opus unificării sub pretext, că membrii din Vechiul Regat nu le dau garanții suficiente.

Neputându-se ajunge la o înțelegere în nici o direcție Uniunea forestieră din Ardeal a convocat pentru 14 August la Brașov o adunare generală unde se va pune din nou în discuție chestiunea unificării. Reprezentanții Uniunii din Brașov și Târgul-Mureș se vor declara pentru menținerea Uniunii în forma sa de astăzi. Centrele noi forestiere din Ardeal cum este Timișoara, Oradea și Satu-Mare, vor cere unificarea cu Uniunea generală a industriașilor.

INFORMAȚIUNI

M. S. Regele la Timișoara

Suveranul a sosit Sâmbătă pe neașteptate în Timișoara, în trecere la vânătoarea o va face în județul Lipoveni. Înconjurat de o mică suită, M. Sa a avut unele cumpărături în oraș. După o deplasare de jumătate de ceas, automobilul reedea și a plecat spre comuna Buckenan.

Consiliu de miniștri

Azi se va ține în Capitală un consiliu de miniștri care va hotărî în privința regiunilor grăului și făinei.

Se pare că guvernul — preocupat de consecințele unei prece mari scumpiri a alimentului de prima necesitate — se va deinde a o soluție care va însemna strănăgerea surubului și comprimarea prețurilor. Este aproape sigur că se va fixa un preț maximal pentru grâu și făină.

Moartea lui Ion Pop

La Cluj a încetat din viață Ion Pop, dl. președinte al partidului național-român din acea localitate.

In ajutorul Moșilor

Dnii subsecretari de stat dela ministerele de agricultură și interne au fost în Ardeal unde au inspectat regiunile locuite de moși din județele Cojocna, Turda-Arieș și Alba-Inferioară.

Potrivit unui program fixat de comun acord între cei doi subsecretari de stat, s'au ținut conferințe la Hunedoara, Cămpeni, Abrud, și Baia de Criș, la cari au participat preoții, învățătorii, administratorii de plăși și numeroase delegații din comunele ardeleze de moși.

Cu acest prilej s'au stabilit modalitățile în care pădurile statului vor fi pusă în folosința locuitorilor prin cooperative.

La fața locului au fost lăsați 4 inspectori ai Casei centrale a cooperatiei și împroprietăriții, cari împreună cu delegații Casei pădurilor vor merge să constituiască în aceste părți (Tara moșilor) cooperative forestiere.

D. subsecretar de stat dela agricultură rezolvă la fața locului toate chestiunile ce erau în suferință, relativ la constituirea de pășuni și păduri comunale.

Ateneul popular Tătărași la Sibiu

Au sosit la Sibiu, venind dela Blaj, membrii ateneului popular Tătărași, sub conducerea dl-ului avocat Irim.

La gară au fost întâmpinați de autorități și de membrii „Astreii“.

Cortegiul s'a dus la mitropolie, unde s'a făcut stăruirea drapelului societății. Dela mitropolie, cortegiul s'a dus la sediul soc. „Astra“ unde au vorbit d-nii V. Goldiș și Irim.

La orele 1 a fost o masă comună la „Urania“. Au tostat mitropolitul Nicolae al Ardealului, d-nii Goldiș, Irim, Stambolin, pr. Cotnescu, magistratul Strungaru și fostul voluntar Cezar Stolica.

La orele 4, oaspeții au vizitat orașul. O delegație s'a dus la Rășinari, unde a deplăcut o coroană pe mormântul lui Șaguna.

La orele 7 a fost o nouă masă comună la „Urania“, iar seara un festival artistic la teatru.

Modificarea legii taxelor de consumație

Direcțiunea generală a contribuțiilor din ministerul de finanțe, lucrează la noul regulament al taxelor de consumație asupra petrolului, zahărului, uleiurilor vegetale și tuturor celorlalte articole supuse la impozite de consumație.

Astfel se va înlocui vechea lege Costinescu a taxelor de fond comunal print'un regulament general aplicabil pe tot cuprinsul țării.

Furt cu efracție

Familia Roznay din Str. Bucur No. 1 fiind plecată de mai mult timp de acasă și întorcându-se a constatat că a fost victima unui furt prin efracție cu ocazia căruia i s'a furat bijuterii în valoare de 261.000 Lei. Cazul fiind adus la cunoștința prefecturii de poliție, dl. comisar Drăghiciu începând cercetările a constatat că autorul este soldatul Pavel Peia ordonanța dlui Locotenent Alex. Martinescu. Hoțul a dispărut.

Dintr'o scrisoare găsită la văduva lui Braun Lipot reeșă că soldatul dezertor ea lăsat un inel cu briliante și o broșă cu diamante să le vândă conform prețului stabilit între ei. Numita a vândut acestea cu suma de 18000 lei firmei Brandes, din care sumă a dat 6000 lei soldatului iar 12000 lei și'a oprit ea, bani ce s'au și găsit și confiscat.

S'a luat întinse măsuri de prinderea soldatului și cu această ocazie poliția roagă pe guvergiul din localitate care ar fi cumpărat din bijuterii să le predea înainte dea se descoperi prin mersul cercetărilor.

De notat că aceste bijuterii furate sunt numai o mică parte. Restul a rămas la locul lor hoțul neatingându-se de ele.

Consolidarea Bisericii ortodoxe cehoslovace

„Ceskoslvenska Republica“ anunță că la Praga s'au ținut deliberările grupelor ortodoxe. Aceste deliberări au fost precedate de un acord realizat între episcopul sârb Dosoftei și ortodoxii carpato-ruteni. Dificultatea cea mare de care se izbeau sforțările pentru consolidarea bisericii ortodoxe cehoslovace își aveau locul în jurisdicțiunea constantinopolitană introdusă de biserica ortodoxă din Praga, în fruntea căreia se găsea arhiepiscopul Savaticu. Acum însă, s'a putut realiza o înțelegere între ambii demnitari ecleziastici, potrivit căreia ambii înalți prelați vor ruga patriarhatul din Constantinopol să recunoască jurisdicțiunea sârbă pentru a putea astfel înlesni recunoașterea arhiepiscopului Savaticu și de către biserica sârbă, ca fiind singura ce exercită jurisdicțiunea în teritoriul cehoslovac.

Necrolog

La Aldești a repausat Joi, în 24 I. c. seara la 8 ore învățătorul Constantin Floruș în etate de 56 ani. A fost înmormântat Sâmbătă trecută de preotul local asistat de preotul Ioan Popovici din Hodis, Ilarie Verșigan și Petru Popovici din Bârsa. Pe răpusatul îl deplâng soția și doi copii. Odihnească în pace!

Focul dela Regia din București opera unor criminali

Din ancheta utorităților, pentru stabilirea cauzelor care au provocat marele incendiu de la regia, reese că focul a fost opera unor criminali.

Intr'adevăr experții au găsit urmele unor materii explozibile, cu cari acești criminali intenționau să arunce în aer fabrica de tutun.

x Cinematograful dela Malul Mureșului

La ora de seară pentru ultima dată „Favoritul Buniceii“ de Harold Lloyd, „E.P.“. Filmul acesta a fost atât de favorizat de public încât direcțiunea Cinematografului s'a văzut necesitată al rula și azi pe lângă toate speșele mari cu cari e împreună rulara lui ca chirie. Il va rula încă odată pentru că să dea prilej tuturor, cari nu au putut să se delecteze privindul până acum. Reprezentanții, ca de obicei fix la 9.30 p. m. Biletele se pot cumpăra în cursul zilei în prăvălia de ghetete Weinberger, și seara dela 7 ore incolo, la cassa cinematografului.

După acest film, urmează filmul luat după romanul mondial vestit al lui Xaver Cappus cu titlul „Cavalerul roșu“. Actorii în rolurile principale: Andra Fern și Salmi Grof.

VINE! Romanul mondial al lui VINE!
XAVIER CAPPUS, în film VINE!
„CAVALERUL ROȘU“
 În rolurile principale: Fernanda și Conte Salm

Noi și Polonia

— Primirea la un regiment român a unui camarad de arme polonez —

Cu ocazia vizitei Chișinăului de către atașatul militar al Poloniei la București, d. maior Moravitzki din cavaleria poloneză, ofiterii regimentului 3 de roșiori, în frunte cu d. colonel Andronescu dintre care unii au avut ocazia, ca d. Doljeanski să fie primiti în Polonia de camarazii lor de arme — au crezut necesar să ofere o masă în onoarea camaradului lor polonez.

Masa s'a dat la cazarma regimentului, la Buiucani.

D. maior Moravitzki însoțit de d. maior Boitan dela corpul III de armată, după ce au vizitat cazarmile au asistat înaintea prânzului la exercițiile executate de gradele inferioare din plutonul de specialități prezentat de d. lt. Cheruvim, care au primit pe oaspetele lor prin viziunea și agerimea cu care au fost executate. Au fost în special admirate caruselul de obstacole și trei cai prezentați în libertate de d. lt. Cheruvim executând mișcări și sărituri la barieră, la chinga de voltige.

În timpul mesei care a avut loc în sala mare de conferințe a regimentului a domnit o atmosferă de prietenie și camaraderie de care a fost adânc mișcat d. maior Moravitzki.

D. colonel Andronescu comandantul regimentului 3 roșiori, a salutat prezența camaradului polonez în mijlocul ofițerilor români și cu cuvinte entuziaste a vorbit de apropierea sufletească dintre Polonia și România.

D. maior Moravitzki a răspuns, bând în sănătatea armatei române și a ofițerilor din regimentul 3 roșiori.

D. dr. Duscian, invitat la acest ospăț ca un omagiu pe care ofițerii reg. 3 roșiori îl aduc activității românești a ziarului „Universul“ în Basarabia, a arătat că România are în Polonia un aliat, cu care o unește nu numai comunitatea de interese dar și comunitatea aceluiași ideal cultural, polonezii deși slavi au fost totdeauna reprezentanții culturii și civilizației latine.

D. maior Dolicanski a vorbit de primirea care i-s'a făcut de ofițerii polonezi la Stanislavov și spune că e foarte fericit că poate răspunde cu aceeași dragoste oaspetelui de azi, maiorului Moravitzki.

În timpul mesei și după masă s'a ascultat muzica românească, executată de soldați și de ofițeri.

D-nii căpitan Stematni și Șerbănescu la vioară, iar la pian d-nii maior Ianovski și lt. Cheruvim, dovedindu-se adevărați artiști.

Despărțirea s'a făcut cu regretul tuturor că întâlnirea a fost de scurtă durată și și-au promis fiecare să se revadă.

Astfel de întâlniri ar fi de dorit cât mai dese, căci numai așa se întăresc legăturile de unire și fraternitate a două popoare, care au avut și vor avea și de aci înainte interese comune, care le dictează să se cunoască și să se respecte.

cantitate 52 milioane kgr. au fost întrebuințate la fabricațiunea uleiului, dând o producție de opt milioane jumătate kgr. ulei de floarea soarelui. Recolta de in a fost de 762.000 kgr. Pentru ulei s'a întrebuințat o cantitate mică, producând 34 mii kgr. Recolta cănepei a fost de trei milioane patru sute mii kgr. iar producția de ulei a fost de aproape jumătate milion kgr. Pentru ulei de rapiță, a fost întrebuințată o cantitate de trei milioane jum. kgr., producând 700.000 kgr. ulei de rapiță.

Economice externe

WASHINGTON. — Reprezentantul oficiului marinei americane a comunicat la Londra unui redactor al ziarului „Daily Express“ că s'a hotărât mărirea taxelor vamele cu 20 la sută pentru toate mărfurile sosite cu vapoare străine în porturile americane.

VIENA. — La 15 Iulie circulația financiară a Austriei s'a ridicat la un total de 7.533 miliarde și jumătate de coroane, cu 230 miliarde și jumătate mai puțin decât în săptămâna precedentă.

VIENA. — S'a terminat a treia lectură a tratatului comercial austro-ceho-slovac. S'a căzut de acord asupra tuturor chestiunilor. În privința vamilor se vor începe tratative directe între cele două guverne. Noul tratat va fi semnat în Septembrie viitor.

LONDRA. — Ziarul „Times“ arată că indicele prețurilor obiectelor în cursul celor 12 luni s'a ridicat de la 173 la 177, în timp ce prețurile americane au scăzut cu 7 la sută pe când prețurile britanice s'au urcat cu peste 20 la sută.

Devizele și valuta.

Rador. 29. Iulie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:	
Berlin:	129. — — 129.50
Amsterdam:	207.87.50 — 20762.50
New-York:	543.87.50 — 543.50
Londra:	2398.50 — 2387. —
Paris:	2760. — — 2745. —
Milano:	2350. — — 2350. —
Praga:	1610. — — 1605. —
Budapesta:	69. — — 69.50
Belgrad:	642.50 — 645. —
București:	235. — — 235. —
Varșovia:	106. — — 106. —
Viena:	7675. — — 7675. —

București închiderea: Paris 1175, Londra 1013, Berlin—, Newyork 229.—, Milano 10, Zurich 4250, Viena —, Praga 685 Budapesta —

Valute: Napoleon 815, leva 160, lira turcească 118, font englez 990, franc francez 1220, franc elvețian 4250, lira 990, drachma 380, dinar 260. dolar 227.—, coroana austriacă 32 50, coroana maghiară 27.—, socol 680, Marca polonă 44.—.

Cronica sportivă

Știri din întreaga țară

Brașov Brașovia—Tmte 2:0

Cfr. Brașov—Ivria 3:1

Cluj Haggibor—Cfr. Cluj 1:1

Satu-Mare Törekvés Satu-Mare—KKase (C)

Sibiu Ht. V (Sibiu)—BMTE (Brașov) 4:0

La Vulcan duminică a avut loc curs de luptă pentru întreaga țară. rezultatului revenim.

Ungurii totuși la noi în țară

Dupăcum am anunțat la timp, această știre, acum suntem în poziția de-a afirma sigura venire a unor echipe de fotbal din Budapesta, care în sfârșit s'au aprobată centrului. Mai mult în luna August echipa „Vasas“, apăsându-se în concursuri de atletică în țară și Budapesta. Bineînțeles pretutindeni succes.

Viitoarea olimpiadă va avea loc în Amsterdam, sau poate în America.

Economice.

O nouă școală de pomicultură

În comuna Băicaciu-Mare jud. Maramureș, s'a înființat o școală elementară de pomicultură care se deschide pe ziua de 1 Sept. a. c.

Candidații trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

Să fie absolvent al cursului primar urban sau rural; să aibă cel puțin 14 ani împliniți, să fie sănătoși și bine desvoltăți; să preferă fii de săteni, agricultorii. Concurenții vor trece un examen de admitere.

Elevii admiși sunt bursieri ai statului și primesc în schimb bursei, locuință, hrană, luminat, încălzit și spălat. Părinții au a se îngriji de îmbrăcăminte, albituri de pat, cărți de studii.

Durata cursului este 2 ani. Absolvenții școlii beneficiază de art. 53 din legea de recrutare adică fac serviciu militar de 1 an. Cererile se vor adresa direcției.

Situația Băncii Naționale

Ultima situație sumară a Băncii Naționale (de la 12 Iulie c.) arată că biletele de bancă în circulație au atins o valoare de 17 miliarde, 894 milioane, 635.791 lei, în creștere cu peste o sută milioane față de săptămâna precedentă.

Stocul metalic al institutului nostru de emisiune, figurează cu șase miliarde, 17 milioane, 180.221 lei, din care cinci miliarde, 456 milioane, 251.078 lei sunt tratate și bonuri de tezaur aur.

Scutul a crescut dela o săptămână la alta cu peste 70 milioane, însumând, la 12 Iulie, șase miliarde, 171 mil., 139.747 lei.

Aplicarea legii minelor

Comisiunile pentru recunoașterea drepturilor câștigate

La ministerul industriei și comerțului au început să sosească recomandările tribunalelor din țară ale magistraților cari urmează să facă parte din comisiunile pentru recunoașterea și validarea drepturilor miniere, câștigate în baza vechiului regim minier. În consecință ministrul de industrie și comerț a luat măsuri pentru întocmirea tablourilor comisiunilor de validare cari urmează să se instituie imediat și în care vor fi și reprezentanții ministerului.

Odată instituite aceste comisii, ele își vor începe în curând activitatea, dându-li-se instrucțiuni de modul cum vor trebui să procedeze pentru recunoașterea și validarea drepturilor miniere câștigate.

Noul regim al spirtoaselor

Comisiunea specială instituită de ministerul finanțelor a terminat redactarea anteproiectului privind la regimul băuturilor spirtoase.

Acest anteproiect va căpăta forma definitivă în câteva săptămâni ale comisiei plenare care se va întruni în luna Septembrie și în urmă va fi deus în parlament imediat după închiderea discuției la mesagiul tronului.

Situația economiei a Greciei

Atena, 28. (Rador). — Noul ministru de finanțe, d. Zuderos a declarat ziarului că situația financiară a Greciei este bună și că veniturile întrec cheltuielile așa că deficitul de 500 milioane va putea fi acoperit.

Ministrul de finanțe s'a exprimat contra cheltuielilor prevăzute de guvernul trecut.

Controlul fabricilor

Serviciul controlului cazanelor cu aburi, instalațiilor mecanice și electrice a fost trecut dela ministerul industriei și comerțului la ministerul muncii, cooperăției și asigurărilor sociale. Ministerul de interne a făcut cunoscut aceasta tuturor prefecturilor ca să ia dispozițiuni de a se acorda inspectorilor tehnici ai ministerului muncii tot concursul necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor ce au, de a face controlul cazanelor, din punctul de vedere al siguranței vieții lucrătorilor.

Cronica petrolului

Piața

Piața continuă să fie foarte calmă. S'au încheiat câteva tranșacții pentru păcură cu termen mai lung intru cât industriași au început să facă aprovizionări de combustibil.

Circula s'vonul că toate produsele pentru consumul intern vor suferi o urcare.

Benzina înregistrează foarte puține cereri.

Prețurile au fost:

La intern:

Țiteiul la 27.800 lei vagonul cel de Buștenari și Baicoi ușor.

Benzina ușoară e oferită la 9-60 kgr. loco fabrică fără taxe.

Benzina grea denaturată este oferită la 8-25 kgr. loco fabrică fără taxe.

Petrolul lampant este cerut la 3-60 lei kgr. loco fabrică și oferit la 3-70 kgr.

Motorina este cerută la 3-70 lei kgr. loco fără taxe și oferită la 3-20 lei kgr.

Păcura neparafinoasă este cerută la 2-65 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2-70 lei kgr.

La export

Benzina ușoară o găsim la 10 lei kgr. loco fabrică și 11-70 lei kgr. fob. Constanța, fără cumpărători.

Benzina grea este la 7 lei kgr. loco fabrică și 8-80 kgr. fob. Constanța, fără cumpărători.

Petrolul lampant îl avem la 3-50 lei kgr. loco fabrică și 4-35 kgr. fob. Ramadan.

Imprumutul ungar

Budapesta, 28. (Rador). — Eri a fost publicat în prospect semnat de către Comisarul Societății Naționale Smith și de către ministrul de finanțe al Ungariei d. Korany, privind la emisiunea parței din imprumutul ungar al Ligei Națiunilor. Termenul de subscripțiune a fost fixat dela 1 la 9 August. Prima parte a sumei subscrise trebuie achitată imediat, iar a doua parte până la 15 Septembrie. Obligațiile și cupoanele vor fi plătite chiar în caz de război purtătorilor indiferent de naționalitate.

Producția de uleiuri în Basarabia

Producția de uleiuri vegetale din Basarabia și anume din floarea soarelui, în căneapă, dovleac și rapiță se prezintă în condițiuni foarte bune, după cum se arată în „Buletinul Camerei de comerț și industrie din Chișinău“. Astfel, de unde producțiunea acestor uleiuri a fost abia de trei milioane kgr. în 1921 și patru milioane kgr. în 1922, ea a ajuns în anul 1923 la 9 milioane șase sute mii kgr. Cea mai mare producție de ulei din Basarabia o dă sămânța de floarea soarelui. În 1923 s'au produs 62.7 milioane kgr. semințe de floarea soarelui. Din această

Societatea Anonimă

RUDOLF MOSSE

de EDITURĂ, LIBRĂRIE și PUBLICITATE

Director: I. BRANIȘTEANU

București, Bulevardul Academiei 4, Telefon 64-4

AGENȚIE DE PUBLICITATE

primește orice anunțuri sau publicațiuni p. toate ziarele din țară și străinătate. Reprezentanțe proprii în toate orașele mai mari din Europa și America. Primește afișe și placarde pentru București și orașele principale din țară. Reclame luminoase. Reclame în teatre și cinematografe. Proiecte de Reclame Artistice.

ANUARUL ROMÂNIEI

pentru Comerț, Industrie, Meserii și Agricultură va apare la începutul anului 1925. Reprezentanța tuturor Anuarelor din România

Centrala pentru Transilvania: CLUJ, Strada Regina Maria 37. Telefon 4-13

Atelierul fotografic BORNSTEIN ARAD, Palatul Neumann Fotografii artistice executate și fotografiile mari

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)